

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsacega meseca, in stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema uredništvo. — Naročnina in oznanila pošiljajo se založništvu v Milic-evo tiskarno v Ljubljani.

Štev. 4.

V Ljubljani, 15. februarja 1882.

XXII. leto.

Dodatek (novela) k šolski postavi.

Razburjenost, ki je postala po časopisih zastran vladnega predloga „novela k šolski postavi s 14. maja 1869. l.“ se je počasi poglobila. Pravega viharja drugej ni bilo, kakor po časnikarskem sveti, a časniki morajo skrbeti, da imajo vladi vedno kaj očitati; prebivalstvo sploh ni zoper ta dodatek, izvzemši Dunajski občinski svet, ki pa si prizadeva, da ga časopisi prehudo ne izdelujejo, tedaj rad pokaže, da ne stoji na vladnih nogah. *) Zapazili smo, da nekateri časopisi to novelo obdelujejo tako, da kažejo popolno, da ne poznajo omenjenega zakona, in kritikujejo to, kar je že več kakor deset let postavno in veljavno. Vsi vemo, pri kakšnih razmerah je nastala šolska postava. „Pruski šolmaštri“, rekli so, „premagali so nas pri Sadovi“; a ljudje so pozabili, da so ravno zmagovalci pri Kraljevem Gradci prišli iz verskih šol, in tudi zdaj je kljubu kulturnemu boju šolska vzgoja na Pruskem bolj verska, kakor bi bilo ljubo našim kričačem zoper ta ministerski predlog. Tudi je znano, da nekateri gospodje, ki sedé v poslaniški in v gospodski zbornici na levi strani, prav radi svoje otroke pošiljajo v verske šole, raje kakor k modernim šolskim liberalcem. Kdo bode tedaj prostemu človeku v zeló štel, ako raje vidi, da so njegovi otroci versko vzrejeni, nego pa po nekaki plitvi nravi, ki je za vse dobra, samo značajnih ljudi ne vzgoja. Ako tedaj „novela“ poudarja versko pravno vzgojo, ubrani, da si učitelj in katehet ne nasprotujeta, sicer pa ostane §. 4., vsled katerega je duhovni učitelj zavezan podvreči se šolskemu redu. Liberalno srcé, kaj še želiš? —

Tudi, kar se tiče učnega črteža, ne gremo rakove poti. Tiste učenostne igrače, kakor so bile po nekaterih učilnicah, so bolj otroke bégale, kakor pa poučevale. Velik razloček je v tem, ako učitelj razlaga učencem navadne naravne prikazni in tako budi v njih veselje do daljnega izobraženja, kakor če jim razlaga stvari, katere daleč presegajo njih razum in delokrog prihodnje delavnosti.

Kar pa se tiče skrajšanja šolske oblasti, slabo to pristuje tistim, ki so z mérom zagovarjali srenjsko avtonomijo in osebno svobodo, ako zdaj zoper to, da naj se olajšave delé zastran 7. in 8. šolskega leta občinam na njih prošnje. Sicer pa o tem ne bodo imele govoriti le občine, marveč tudi šolske oblasti.

Mogoče, da „novela“ ni še kaj popolnega, in da se dá v tem in onem oziru kaj zoper njo govoriti, a o načelu se ne dá zoper njo nič ugovarjati. Naj tedaj državni zbor objektivno stvar poudarja, kar najde morda naopačnega, naj popravi; zbori in vlada naj drug drugega podpirajo, in tako bode dobro na vse strani; šola bode potem gotovo boljša.

*) Tudi odbor Graškega učiteljskega društva je odposlal peticijo zoper to novelo. Čuda, da se tá tudi bolj ne gáne naše Kranjsko s svojo uljudno glasilko! —